

سرور شهیدان خرداد و استمرار مبارزه حوزه علمیه قم...

صفحه‌ای از تاریخ معاصر
سید هادی خسرو‌شاھی

زنده یاد آیت الله ربانی شیرازی همراه شهید آیت الله سعیدی با انتشار اعلامیه‌ای با نام «حوزه علمیه قم» که در نشر آن هر یک از ما، مانند گذشته نقشی را به عهده داشتیم، این بار لبه تیز حمله را به طور مستقیم متوجه «شاه مزدور»، عامل اصلی خیانت‌ها نمودند و «این اقدام ننگین» را «مقدمه استعمار حقیقی و همه جانبه ایران» نامیده و از «مردم ایران» خواستند که «به پا خبریزید و تگزارید این نقشه خائنانه عملی گردد». آیت الله سعیدی در تهران علاوه بر توزیع وسیع این اعلامیه، اطلاعیه‌ای را که به زبان عربی پخش کرد و این بار «جمال الدین» وار فریاد بر آورد: «به حقیقت سوگند که این مسئله مصیبی است و مسائل دیگر مانند امتیاز تباکو و کلپیتوالاسیون... در برابر آن ناچیز و کوچک است. امروز روز فریاد و اعتراض مستمر و همه جانبه است. فریاد خشم خود را برآورید تا در برابر مجاهدان پیشین چون جمال الدین و شیرازی و نسل جدید، رو سفید باشید. السعیدی الخراسانی».

سید بزرگوار، به موازات نشر این اطلاعیه و اخطار، در مسجد خود نیز سخنرانی افسگرانه‌ای را علیه این توطئه خانشانه ابراد کرد و همین اقدامات موجب دستگیری وی در تاریخ ۱۱ خرداد ماه ۱۳۴۵ گردید. البته این بار اول نبود که سید بزرگوار دستگیری می‌شد و انتظار هم آن بود که پس از چند صبایح وی را آزاد کنند؛ ولی گویا سرمایه‌داران و باند «محارب» حاکم بر آمریکا و مزدوران داخلی ایران، این بار «قربانی» می‌خواستند تا به خیال احتمانه خود، در تحکیم پایه‌های نظام آن مؤثر واقع گردد! و بی‌شك در همین راستا بود که سید بزرگوار را «قربانی» کردند. روز ۲۱ خرداد، در قم گفته شد که آیت الله سعیدی در زندان شدید شده است؟ کسی خبر را باور نداشت. ایادي رژیم هم شایع کردند که «وی در زندان خودکشی! کرده است!؟» دروغی که جزوی بانیان آن، هیچ اثربرکی نداشت. به هر حال خبر شهادت آیت الله سعیدی باور کردند نبود، اما پس از اطلاعات موثقی که به دست آمد، روش شد که در صبح ۲۱ خرداد، دزخیمان طاغوت، سید را در زندان با عمامه خود خفه کرده و جنازه اور اهتمام پسر بزرگش به قم فرستاده اند که در «وادی السلام» دفن شود و لاید عترتی! برای سایرین گردد.

به خاطر دارم که مرحوم آیت الله العظمی آقای حاج شیخ مرتضی حائری (قدس سرمه) که در این قبیل موادری با کانه و با احسان مسئولیت تمام، اقدام می‌کرد، بالا خلاص تمام، در روز جمعه ۲۲ خرداد ماه در مدرسه فیضیه مجلسی به عنوان یادبود آن شهید بزرگوار برگزار کرد و خود پیش از همه در آنجا حضور یافت و سید شجاع «همیشه در تعیید» که یادش به خیر باد حجت الاسلام «سید احمد کلانتر» هم سخنرانی پر شور و بی‌باقانه‌ای را در مدرسه ابراد نمود و از امام خمینی که در آن روزگار بدن نامش جرم بود، تجلیل نمود و آنگاه پیشنهاد کرد که حضور برای بزرگداشت

گوشه‌رد نمود؛ گرچه در این راه خود جان باخت که جان چه ارزد ذره‌ای در راه دوست؟ از اردیبهشت ماه ۱۳۴۹ و به هنگام آغاز پیدایش کنسرسیوم سرمایه‌داری آمریکایی - بهودی در ایران! و در جو خفغان حاکم بر همه جا، این روحا نیت مبارز قم و تهران بود که با نشر اعلامیه‌هایی به روشنگری پرداخت و مخالفت خود را با اجرای طرح جدید امیریا پیسم در ایران، اعلام داشت و این درست به‌هنگامی بود که رژیم شاه حتی تحمل شنیدن یک سخن و یادبین یک اعلامیه مخالف را هم نداشت و هر «اخلاقلگر و یاغی و خرابکاری!» که به این امور می‌پرداخت، در معرض زندان و شکنجه و تبعید و اعدام قرار می‌گرفت و هیچگونه گذشت و اغماضی نبز در کار نبود؛ مصلحت گرایان ساده اندیش، با تردید به فکر یافتن شیوه‌های مناسب تری برای اعتراض و آغاز مخالفت! بودند. ولی در این میان حوزه علمیه قم و تربیت یافته‌گان مکتب آن، با اقامه خود نشان دادن که «شرایط مناسب» را همیشه به طور طبیعی نمی‌توان به دست آورد، بلکه گاهی باید آن را یا گستاخی وی‌باکی تمام، به وجود آورد.

■■■

شهادت نواب صفوی، آیت الله غفاری، آیت الله سعیدی، آیت الله شاهزاده و جوانان مسلمان با ایمانی که آغازگران نبود مسلمانه و آشنا تا پذیر با نظام طاغوت بودند، نمی‌توانند با دیگر شهادت‌های هادر یک مرتبه قرار گیرد. اینها هم، سروزان، پرچمداران، مشعلداران و راهگشایان نبود و شهادت، در تاریک‌ترین و سخت‌ترین روزهای حاکمیت رژیم ترور و اختناق شاهی بودند و البته بزرگداشت خاطره آنها، فقط برای «تذکار» و احتمالاً «پند آموزی» مازنگان است و گرنه آنها که به حق پیوسته و آن شده‌اند که در «وهم» نیاید، چه نیاید دارند که «یادی» از آنها بشویانشود؟

بی‌شك یکی از بارزترین این «نمونه‌ها» آیت الله سعیدی بود که در بحرانی ترین شرایط اختناق ضدانسانی شاه و در نیومند ترین مراحل سرسپردگی نظام طاغوت به باند تبهکار حاکمیت میلیتاریست کلپتالیست غرب و به هنگامی که سرمایه‌داران کمپانی‌های خون آشام آمریکا: مانهاتن، راکفلر، لیلیا تال و دیگران، برای «سرمایه‌گذاری در ایران»!، می‌خواستند کنسرسیوم دیگری در کنار اخطار کرد، آگاهی بخشید، مردم را بیدار ساخت و خطر را

ربانی شیرازی و حضرات آقایان مروارید، کلانتر، سالاری، سلیمانی و دیگران.

متن اصلی اعلامیه‌ای که درباره شهادت آیت الله سعیدی یک روز پس از شهادت در حوزه علمیه قم منتشر گردید، به شرح ذیل است. شایان ذکر است که متن اعلامیه حوزه علمیه قم به خارج هم ارسال شد و با الصاق عکسی از شهید، از سوی انجمن‌های اسلامی دانشجویان در مقیاس وسیعی در اروپا تکثیر گردید.

متن اعلامیه چنین بود:

شهیدی از روحانیت
آیت الله حاج سید محمد رضا سعیدی خراسانی در زندان کشته شد.

مردم مسلمان ایران!

جلادان دستگاه جبار، جنایت دیگری را متکب شده و یکی از فداکارترین و مخلص‌ترین افراد روحانی و مبارز را پس از ده روز شکنجه ضد انسانی و وحشیانه، به قتل رسانیدند.

آیت الله سعیدی که از فارغ‌التحصیلان حوزه علمیه قم بود، در سال‌های اخیر در تهران اقامت داشت و ضمن ارشاد مردم و نشر اصول اسلام، به مبارزه روحانیت علیه جنایات و فجایع دستگاه جبار ادامه می‌داد. آیت الله سعیدی در سال‌های اخیر چندین بار توسط دزخیمان دستگاه دیکتاتوری دستگیر و مدت‌ها زندان شده بود و سرانجام به خاطر نشر اعلامیه‌ای علیه طرح استعماری سرمایه‌گذاری بیگانگان استثمارگر آمریکایی و یهودی در ایران،^{۱۰} روز پیش دستگیر شد و در زندان تهران زیر شکنجه قرور و سلطانی قرار گرفت و کشته شد.

در دزخیمان دستگاه، جنازه این شهید عزیز روحانیت را شبانه به قم آوردند و در گورستان قم دفن کردند؛ ولی بلا فاصله جایی جladan دستگاه فاش شد و موج اعتراض روحانیت و فضای قم بالا گرفت و مجالس ترحم از طرف طلاب برپا شد. به دنبال این فاجعه بزرگ، روحانیت عالی مقام دیگری مانند آیت الله منتظری، حجت‌الاسلام ربانی شیرازی و خطبایی چون آقای مروارید و آقای کلانتر و گروهی از طلاب مجاهد قم چون آقای سالاری و سلیمانی دستگیر و به زندان‌های تهران اعزام شدند.

افسرده خاطر و غمناک از پیش آقای مطهری بیرون آمدیم. در راه به آقای خسروشاهی گفتیم: «باید کاری کرد. این برای من نگ است که روحانی بر جسته و عالیقدیری را ددمنشانه و با کمال قساوت در زیر شکنجه به قتل برسانند و حوزه علمیه را خفغان بگیرد و از هیچ کس صدایی بلند نشود وی نیز هم عقیده من بود و بر اینکه باید کاری کرد، اصرار ورزید. پس از تبادل نظر، قرارشاد آقای خسروشاهی به مناسب این فاجعه اسنفاک، اعلامیه‌ای بنویسد که به سرعت و همراه با شور و درد و احساس مسئولیت، نوشته و من نیز یکی دوچمله آرالاصلاح کردم و آماده چاپ شد.

اما ز همکاران «بعثت» جز من و آقای خسروشاهی، دیگر کسی در قم نبود. آقای رفسنجانی به تهران مهاجرت کرده و در آنجا با پاییزدی واستقامت، به مبارزات خویش ادامه می‌داد و آقای سید محمود دعاوی نیز به نجف اشرف مهاجرت کرده و سازمانی برای روحانیت مبارز در خارج از

کشور پی افکنده و شریفی گرگانی نیز در مسافت بود. تنها به منزله‌ی که مرکز پلی‌کپی ها بود، رفت و به حمایت اعلامیه‌ای تکثیر کرد و بیرون آمد. محمدرضا سعیدی در سطح گستردگی انتشار یافت و توسط آقای خسروشاهی به خارج از کشور ارسال شد و عین آن به طور مستقل، در یکی از نشریه‌های فارسی زبان خارج نیز تجدید چاپ و تکثیر شد. البته این اعلامیه نیز مانند بسیاری از اعلامیه‌های تمام‌امضای «حوزه علمیه قم» را داشت؛ ولی نشریه بعثت را به عنوان «ارگان دانشجویان حوزه علمیه قم» منتشر می‌ساختیم...».

آری این اعلامیه که جنایت و حشیانه رژیم شاه ای بکانه افشا می‌کرد و به جای «دولت» و «امورین»، به تیر حمله رامتوجه حاکمیت وقت، «دستگاه جبار» و «دستگاه دیکتاتوری» و «طبقه حاکمه» ساخته بود، این هشدار را نیز به رژیم می‌داد که «شهادت آیت الله سعیدی، مرا از راهی که در مبارزه بر ضد توطئه‌های استعمار بین‌المللی در پیش داریم، باز نمی‌دارد». و جالب‌تر آنکه تاریخ نشر آن همان جمعه ۲۲ خرداد ماه ۱۴۰۹ بود، یعنی یک روز پس از شهادت آیت الله سعیدی و دستگیری آیت الله منتظری، آیت الله

شهید عزیز، بر سر مزار وی در «واדי السلام» حضور یابند... در آنجا هم سید شجاع، سخنرانی کوتاه دیگری را ایجاد کرد و بلا فاصله توسط مأمورین دستگیر شد و به زندان انتقال یافت تا مرحله سه ساله دیگری از تعیید را آغاز کند. شجاعت وی باکی مبارزین راه حق و عدل، در چین شایط خطرناک و فضای وحشت‌گرفته‌ای، بیانگر اصالحت و صداقت آنها بود.

در جایی که با یک اعلامیه و سخنرانی، انسانی را دستگیر می‌کنند و چند روز بعد جنازه اور انتقالی را سخنران بعده وی اعلامیه نویس پس از او، با یاد بادر نظر داشتن چنین سرنوشتی، «اقدام نمایند و یا سکوت کنند!» و می‌بینیم که افرادی در این راستا صادقانه کوشیدند و به جای «خوش نشینی! در خارج و یا سکوت مصلحت آمیز!» در داخل، به نبرد آشکار و پنهان خود ادامه دادند. برادر ز جریده و شکنجه شده دوران طاغوت، زنده یاد «علی حجتی کرمانی» در مقدمه مجموعه «بعثت» نشریه مخفی طلاق حوزه علمیه قم در دوران ستمشانی در باره این فاجعه و اقدامات بعدی رژیم می‌نویسد :

«... پس از انتشار خبر شهادت مظلومانه و غریبانه سعیدی، سراسر حوزه علمیه را غباری از غم و اندوه فراگرفت. هیچ کس جرئت نفس کشیدن نداشت رژیم تصمیم گرفته بود شدت عمل به خرج هدف پخش هادر گلک و نفس‌ها در سینه هیچ شده بود. زجرها و شکنجه‌های ساواک کولاک می‌کرد و به اوج شدت و قساوت خود رسیده بود. اکثریت به زندگی عادی و مرگ گونه خود مشغول بودند و افراد معدود و انگشت شمار متعدد و مبارزی در سیاهچال‌های رژیم به سر می‌بردند و یاد رگوشه و کثار به مبارزات مخفی و زیرزمینی خود ادامه می‌دادند.

مرحوم شهید مطهری که طبق معمول هفتاهی یک روز برای تدریس به قم می‌آمد و وقتی پس از این حادثه وارد قم شد، همراه با آقای خسروشاهی و آقای گلسرخی سراسیمه به خدماتش شافتیم. شهادت سعیدی در زندان، اورابه شدت متأثر و غمگین ساخته بود. آن چنان محیط وحشت به وجود آمده بود که شهید مطهری در آن محیط امن دستور داد در اطاق را بستند و در حالی که آهسته سخن می‌گفت، آرام و بیمناک، برای مانقل کرد: «از غنیدی (منوچهری) جلاس ساواک آقای هاشمی رفسنجانی را سواراً تنوییل خود و کرده و مدت پیکی دو ساعت در تهران گردانده و تهدید کرده و تضمیم رژیم را بر اتخاذ شیوه عمل تام مرحله قتل در زیر شکنجه، به اطلاع ایشان رسانده و اخطار کرده است که موظف خودتان باشید و به اطلاع دوستانشان هم برسانید که مادیگر تحمل کوچک ترین حرکتی راندایم و به شدت عکس العمل نشان خواهیم داد.

زنده باد آیت الله ربانی شیرازی همراه شهید آیت الله سعیدی با انتشار اعلامیه‌ای با نام «حوزه علمیه قم» که در نشر آن هر یک از ما، مانند گذشته نقشی را به عده داده شتم، این بار لبه تیر حمله را به طور مستقیم متوجه «شاه مزدور»، عامل اصلی خیانت‌ها نمودند و (این اقدام ننگین) را «مقدمه استعمار حقيقی و همه‌جانبه ایران» نامیده و از «مردم ایران» خواستند که «به پا خیزید و نگذارید این نقشه خائنانه علمی گردد».

اسلامی و دیگر ممالک شرقی است. از یک طرف خودباختگی دستگاه ننگین ایران در مقابل استعمار چپ و راست، از طرف دیگر موجب این بدبهختی هاست؟ ملت ایران بدانند که اگر خداوند متعال به این دستگاه خودباخته در مقابل اجانب جبار، در مقابل ملت‌ها همراه دهد. این آخرین چوب حراج نیست که به مخازن زیرزمینی و روی زمینی این کشور زده شده است. باید منتظر بالاتر باشند، اگر بالاتری باشد. اکنون زراعت، صنعت، معدن، منابع جنگلی و حتی توزیع متابع در سراسر کشور و جلب سیاحتان را در اختیار آنان خواهند گذاشت و ورای ملت ایران جباربری و کارگری برای سرمایه‌داران و ذلت و فقر و فاقه چیزی نخواهد ماند.

شما از خواب‌هایی که برای این کشور دیده‌اند اطلاع ندارید. این جان به کرات خطر دولت اسرائیل و عمال آن را به ملت گوشتزد کرده ام که باید مقاومت منفی کنند و از معاملات با آنها احتراز جویند. اکنون که راه را برای مصیبت بزرگ تری باز کرده‌اند و ملت را به اسارت سرمایه‌داران می‌خواهند در آوردن؛ بر رجال دینی و سیاسی و جوانان مدارس دینی و دانشگاه و بر همه طبقات لازم است که قبل از اجرا شدن این واقعه و نتایج مرگبار آن اعتراض کنند و به دنیا برسانند که این قراردادها مخالف رأی ملت است. این‌جانب اعلامی کنم، هر قراردادی که با سرمایه‌داران آمریکا و دیگر مستعمربیرین سنته شود، مخالف خواست ملت و مخالف احکام اسلام است، وکلای مجلسین ایران چون منتخب ملت نیستند، رای آنها قانونی نیست و مخالف قانون اساسی و خواست ملت است. در این قضایا باید با نظراتی طرف جهانی رفاندم شود تا خواست ملت معلوم گردد. من قتل فجیع این سید بزرگوار و عالم فداکار را که برای حفظ مصالح مسلمین و خدمت به اسلام، جان خود را از دست داد، به ملت اسلام عموماً و خصوصاً به ملت ایران تعزیت می‌دهم و از خداوند متعال رفع شر دستگاه جبار و عمال کثیف استعمار را مسئلت می‌نمایم.

والسلام على من اتبع الهدى
روح الله الموسوى الخمينى

□
پادخاطره شهید سعیدی، «سعیدی» همواره زنده و جاودان باد

سید هادی خرسو شاهی
قم: حوزه علمیه
۲۰ خرداد ۱۴۶۶.

در قم گفته شد که آیت الله سعیدی در زندان شهید شده است! کسی خبر را باور نداشت. ایادی رژیم هم شایع کردند که «وی در زندان خودکشی! کرده است!؟! دروغی که جز رسوایی‌بازیان آن، هیچ اثر دیگری نداشت. پس از اطلاعات موثقی که به دست آمد، روش شد که در صبح ۲۱ خرداد، دزخیمان طاغوت، سید را در زندان با عمامه خود خفه کرده و چنان‌هوا همراه پیش‌رش به قم فرستاده‌اند که در «وادی السلام» دفن شود.

ایادی استعمار از سرزمین‌های اسلامی مسئلت داریم ادام الله ظلکم علی رؤس الانام
ربيع الثاني ۱۳۹۰.
فضل و محصلین حوزه علمیه قم

پاسخ امام خمینی:

جمادی الاول ۱۳۹۰/

باسم الله تعالى

خدمت عموم فضلا و محصلین حوزه‌های

علمیه ایدهم الله تعالى

حوادث اخیر ایران که قتل فجیع مرحوم سعیدی متبر بر آنهاست، موجہ کمال تاثیر است. این نتها مرحوم سعیدی نیست که با این وضع اسف انگیز در گوش زندان از پای در می‌آید؛ بلکه چه سرافراز مظلوم و بی‌گناه به جرم خنگوی در سیاهچال‌های زندان، مورد ضرب و شتم و شکجه‌های وحشیانه و رفتار غیر انسانی قرار می‌گیرند.

ما ضمن تقبیح این جنایات جدید و ضد انسانی طبقه حاکمه، از مراجع تقليد خواستاریم که هر چه زودتر اقدام کنند و بخواهند که مسببین و عاملین شهادت آیت الله سعیدی به مجازات قانونی برسند. ما آزادی فوری علماء و روحا نیون بزرگ را خواستاریم و علی رغم فشار و اختناق موجود به مبارزه خود علیه اقدامات ضدقانونی دستگاه ادامه می‌دهیم.

شهادت آیت الله سعیدی در زیر شکجه، توقيف و تبعید و شکجه، دیگر روحا نیون بزرگ حوزه علمیه قم و تهران را زاده راهی که در راه فقه و آسایش مردم مسلمان ایران و مبارزه بر ضد توطئه‌های استعمار بین‌المللی در پیش داریم، باز نمی‌دارد.

درود بر روان پاک شهدای راه حق.

سلام بر زندانیان بی‌گناه.

حوزه علمیه قم، جمعه ۴۹ / ۳ / ۲۲

... و به دنبال این اعلامیه، نامه‌ای هم به عنوان تسلیت

شهادت مرحوم سعیدی، به حضرت امام، با مضای «فضلا و محصلین حوزه علمیه قم» ارسال گردید که پاسخ حضرت امام بر آن، در جمادی الاول ۱۳۹۰ تیرماه ۴۹ انتشار یافت.

نامه حوزه علمیه قم و پاسخ امام چنین بود:

باسم الله تعالى

حضرت مبارک مرجع عالیقدر و پیشوای عظیم الشأن، حضرت آیت الله العظمی خمینی متع الله المسلمين بطول بقا و وجوده الشریف.

بادرود فراوان

فاجهه قتل حضرت حجت الاسلام والمسلمین آقای سید محمد رضا سعیدی (قدس سره) به دست حکومت خون آشام ایران در زندان، جهت مبارزه با کنسرسیوں سرمایه‌داری، قلوب ملت اسلام را جریحه دار ساخت و البته آن مرجع عظیم الشأن که همیشه دلسوز و پشتیبان مسلمین می‌باشدند، بیش از هر کسی از این جنایت خونین ناراحت و متأثرند.

ما با نهایت تأسف و تأثر این فاجعه را به پیشگاه مقدس حضرت عالی تسلیت عرض نموده، موفقیت آن حضرت را در پیشبرد اهداف مقدس قرآن، آزادی ملت اسلام و قطع